

Uppföljning av LRFs strategiska mål

Kvartalsrapport – Kvartal 4, 2021

Mål:

- Det reala produktionsvärdet för livsmedel skall växa med tre procent per år i primärledet.

Produktionsvärde: Högre priser gav tillväxt trots minskad volym

Den preliminära beräkningen för 2021 visar att det reala produktionsvärdet har ökat med tre procent och hamnat 22 procent över basåren 2010-2014. Det är nästan i nivå med treprocentmålet. Årets tillväxt beror främst på högre priser. Volymen är totalt sett lägre än 2020. Spannmålen är den bransch som i absoluta tal stod för störst tillväxt. Skörden blev visserligen en miljon ton lägre än året före men värdemässigt kompenseras det av att priset nästan blev 50 öre högre. Mjölken stod också för en stor del av tillväxten. Invägningen ökade svagt och priset blev nästan 20 öre högre än året innan. Nötkött, gris, kyckling och lamm hade också real tillväxt. Även det i huvudsak genom högre pris. Äggen tappade i värde till följd av produktionsbortfallet efter vårens utbrott av fågelinfluensa. Mervärdet för ekologiskt minskade också eftersom de konventionella produkterna ökade mer i pris än de ekologiska.

Volym: Lägre skörd och minskad volym av ägg, lamm och nötkött

Jordbruksverkets preliminära skördeuppskattning anger att spannmålsskörden blev strax under fem miljoner ton spannmål. Det är lägre än på länge om man undantar torråret 2018. Torka och regn vid fel tidpunkter sänkte skörden. Vädret drabbade även foderärt och åkerbönor. Oljeväxterna fick också lägre hektarskördar men ökad areal gjorde att totalskörden blev något högre än 2020.

Produktionen av kyckling, griskött, och lamm var högre fjärde kvartalet 2021 än samma tid 2020 men mjölk och ägg tappade volym. Räknat för hela året ökade volymen för kyckling och gris men minskade för ägg, nötkött och lamm. Viktas alla produkter med ett fast pris blev den sammanlagda volymen fyra procent lägre än 2020. Spannmål och ägg har tappat mest. Spannmål på grund av vädret och äggen till följd av fågelinfluensan. Sammanlagt ligger volymen 3 procent högre än under basåren.

Priser: Högre kostnader men också högre produktpris

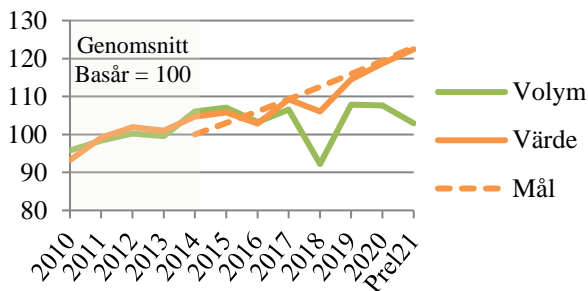
Priserna har rusat i höjden för många produktionsmedel men också för ett antal produkter. Totalt sett för hela 2021 är det en real prisökning med sex procent för produkter och sju procent för produktionsmedel. Det är dock stora skillnader inom respektive grupp. Bland produktionsmedlen utmärker sig gödning med en prisökning på 47 procent. Energi, foder och byggnader har också ökat kraftigt. Bland produkterna är det spannmål, oljeväxter och prydnadsväxter som ökat mest i pris. Lamm, ägg, nötkött och mjölk har också ökat medan frukt, bär, potatis och sockerbetor har sjunkit i pris under 2021. De stora prisändringarna påverkar enskilda företag på olika sätt. Vissa kan kompensera högre kostnader med högre produktpris men för andra pressas lönsamheten när kostnaderna ökar utan att produktpriset stiger. Det finns också en tidsförskjutning. Kostnaderna är ofta kopplade till produktion kommande år.

Export: Exportvärdet minskade med 6 procent 2021

Det reala exportvärdet minskade med 6 procent under 2021. Nedgången låg främst under fjärde kvartalet och då främst för omalen spannmål. Den låga spannmålsskörden hösten 2021 innebar att mindre volym var tillgänglig för export. Exporten av spannmålsprodukter ökade däremot under året. Spannmål och spannmålsprodukter står normalt sett nästan för halva exportvärdet räknat vid bondens grind.

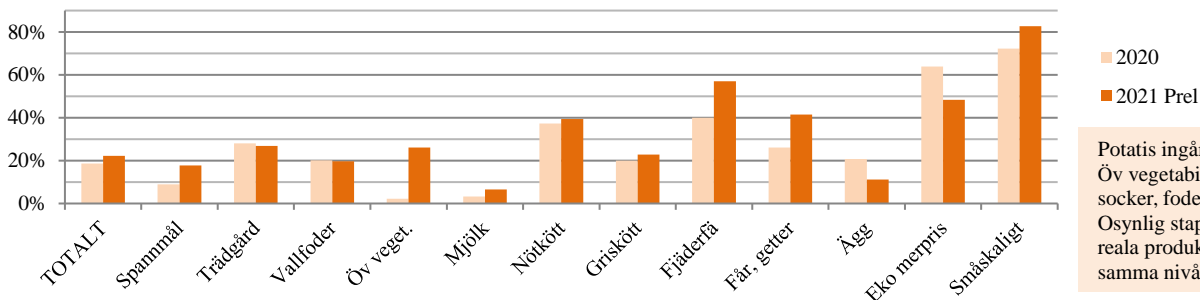
Socker och ägg har också minskat i exportvärde under 2021. I övrigt har det mesta ökat. Mejeri-produkterna ökade med 15 procent, kött och köttvaror med 4 procent, levande djur med 17 procent och fodermedel med 21 procent. I absoluta tal var ökningen störst för mejeriprodukterna, därefter kom foder och levande djur. Exportvärdet har räknats om till jordbruksledet genom en schablonmässig rensning från produkter utan svensk råvara och från förädlingsvärden som stannar i förädlingsledet.

Värde (realt) och volym, index:

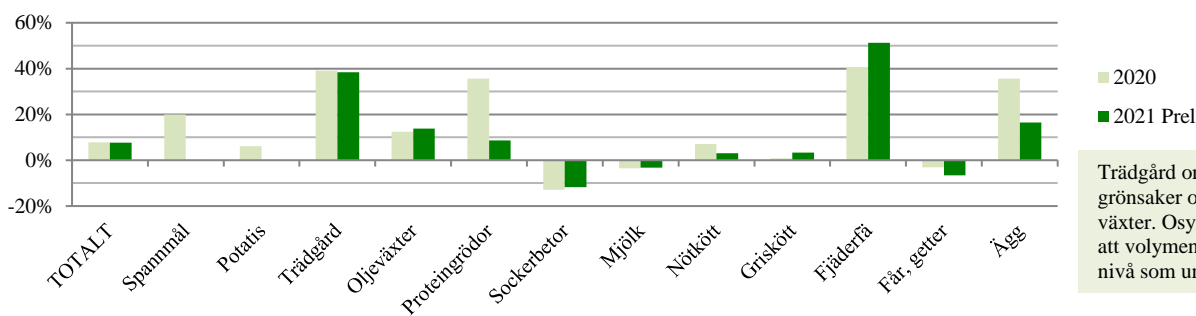
LRFs strategiska mål startar i ett genomsnittligt värde för åren 2010-2014. Det ligger som index hundra i diagrammet. 2014 var både värdet och volymen högre än genomsnittet för perioden vilket innebär att måluppfyllelsen var god i startpunkten. Från 2014 och framåt är målet att det reala värdet skall öka med tre procent per år. Räknat med en ränta på ränta effekt innebär det att målet är 23 procent för 2021 jämfört med basåren. Enligt den preliminära beräkningen har det nästan uppnåtts. Produktionsvärdet har ökat med tre procent det senaste året och med 22 procent sedan basåren.

Produktionsvärdets utveckling jämfört med basåren 2010-2014:

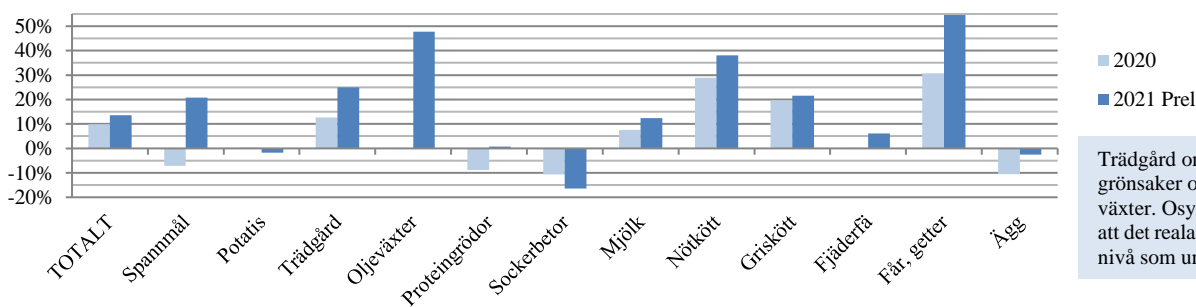
Potatis ingår i trädgård. Öv. vegetabilier är oljevaxter, socker, foderärt och åkerböna. Osynlig stapel betyder att det reala produktionsvärdet är på samma nivå som basåren.

Volymutvecklingen jämfört med basåren 2010-2014:

Trädgård omfattar frukt, bär, grönsaker och prydnadsväxter. Osynlig stapel betyder att volymen är på samma nivå som under basåren.

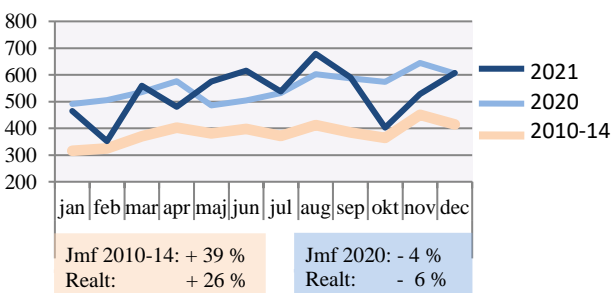
Real prisutvecklingen jämfört med basåren 2010-2014:

Trädgård omfattar frukt, bär, grönsaker och prydnadsväxter. Osynlig stapel betyder att det reala priset är på samma nivå som under basåren.

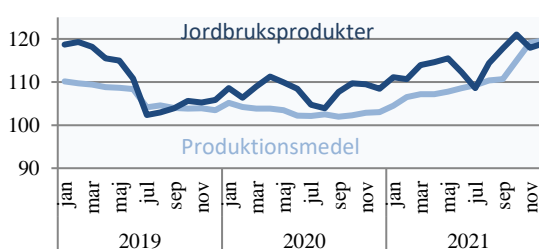
Exportutvecklingen:

Export av jordbruksvaror och livsmedel
(värde i jordbruksledet, milj kr nominellt)

Prisutvecklingen:

Prisutveckling, realt index (Genomsnittet 2010-2014 = 100)

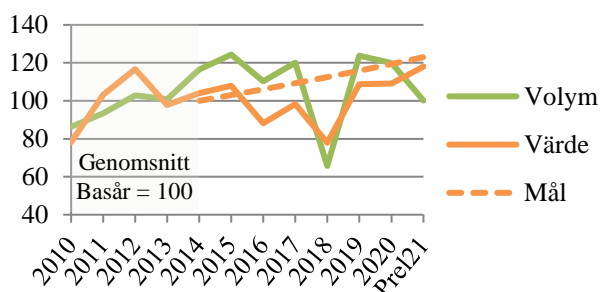
Spannmål

Högre pris gav real tillväxt trots låg skörd

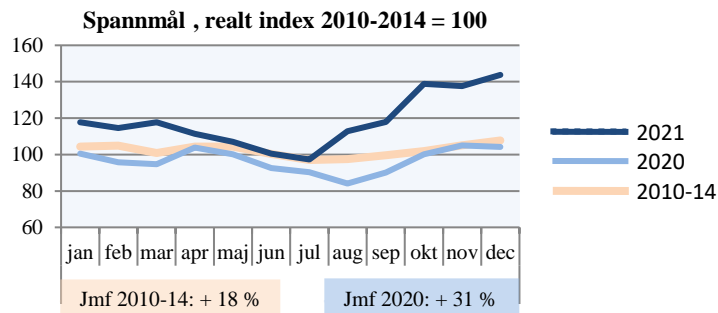
Jordbruksverkets preliminära skördeuppskattning indikerar att spannmålsskörden blev strax under fem miljoner ton. Det är betydligt lägre än på flera år, om man undantar torråret 2018. Extremt väder i form av torka och regn vid fel tidpunkter sänkte skördeutfallet per hektar, särskilt för de vårsådda grödorna. Stockholms, Södermanlands, Västra Götalands och Västmanlands län är exempel på län som hade hektarskördar av vårkorn i nivå med de låga hektarskördar som tröskades under torråret 2018.

Priset för spannmål var klart högre än 2020. Räknat som vägt genomsnitt för hela året blev priset 1,93 kronor per kilo vilket är 44 öre högre än under basåren. Detta enligt Jordbruksverkets officiella statistik där det lägre priset i början av året drar ner nivån. Här är en skillnad mot Jordbruksverkets EAA-kalkyl där priset gäller skördeår. Sammantaget ökade det reala produktionsvärdet med åtta procent och hamnade 18 procent över genomsnittet för basåren. Det är strax under det generella målet.

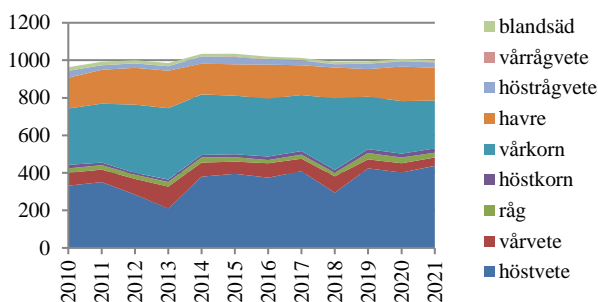
Värde (realt) och volym:

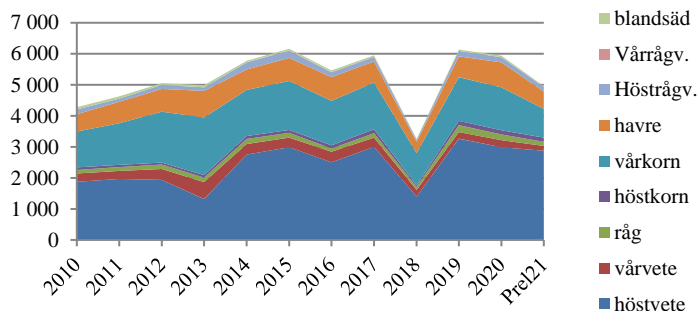
Prisutvecklingen:

Arealutvecklingen:

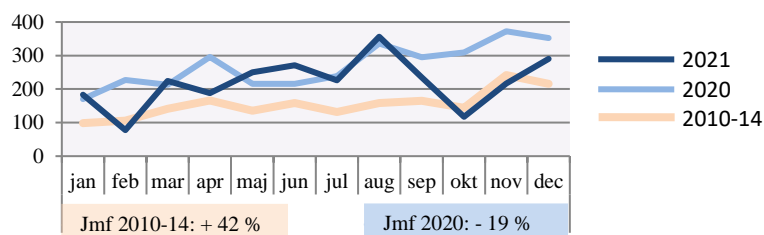

Volymutvecklingen:

Exportutvecklingen:

Export av spannmål och produkter därav
miljoner kr vid gård löpande priser

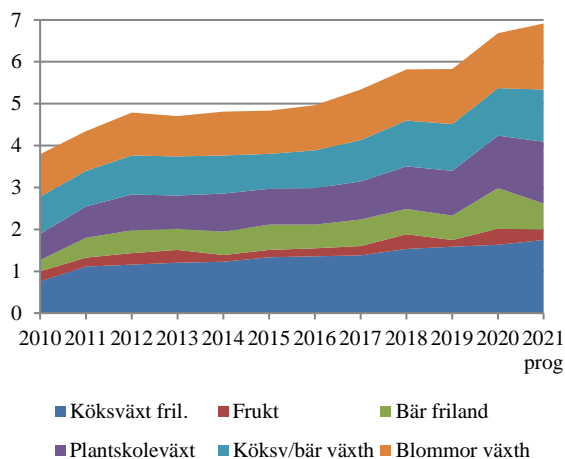
Grönsaker, frukt, bär samt prydnadsväxter

Fortsatt real tillväxt enligt osäker prognos

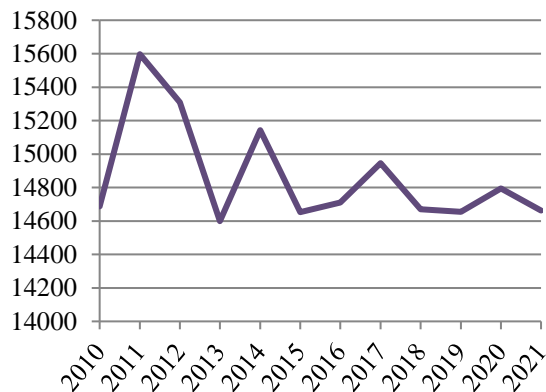
Skördeuppskattningen för 2021 är inte klar men Jordbruksverkets arealuppgifter indikerar minskad areal frilandsodling. Det finns ännu inga data för odlingen i växthus men trenden är ökad yta. Prisindex indikerar att priserna har stigit med 17 procent för prydnadsväxter och med 6 procent för grönsaker. Priserna för frukt och bär verkar däremot ligga 37 procent lägre än förra året.

Avsaknaden av aktuella skördeuppskattningar och kraftiga svängningar i pris skapar stor osäkerhet i prognosen. Med reservation för denna osäkerhet indikerar prognosen ett ökande realt produktionsvärde 2021. Nominellt beräknas produktionsvärdet öka som i diagrammet nedan. När inflationen är borträknad blir prognosen en real tillväxt på två procent. Det reala produktionsvärdet för grönsaker, frukt, bär samt prydnadsväxter skulle då hamna 40 procent över basåren 2010-2014 vilket är långt över det generella målet.

Värdeutvecklingen: Milj kr

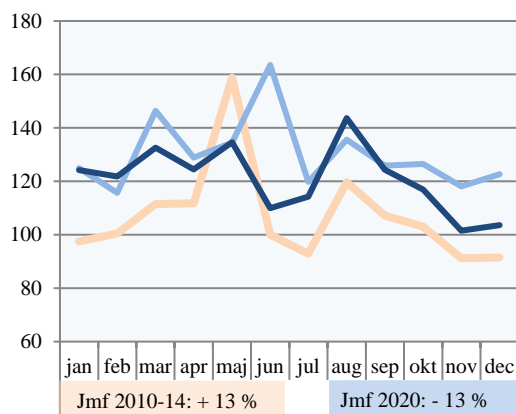

Arealutvecklingen: Friland (ha)

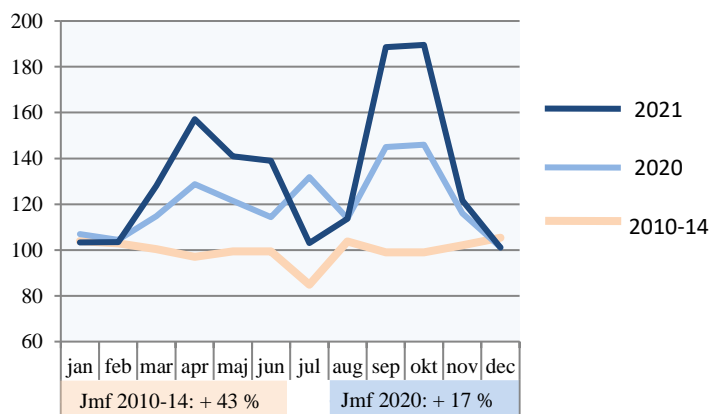

Prisutvecklingen:

Frukt o grönsaker, realt 2010-2014=100

Prydnadsväxter, realt 2010-2014 = 100

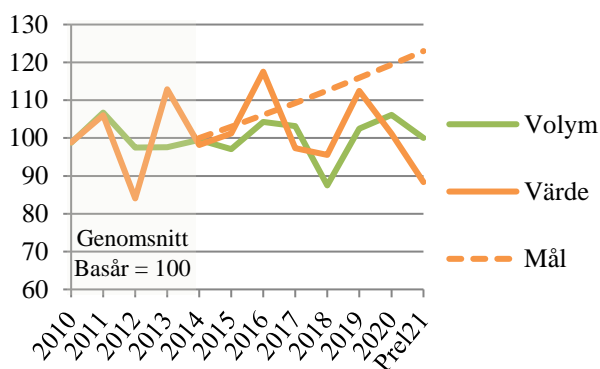
Potatis

Lägre skörd och sänkt realt värde 2021

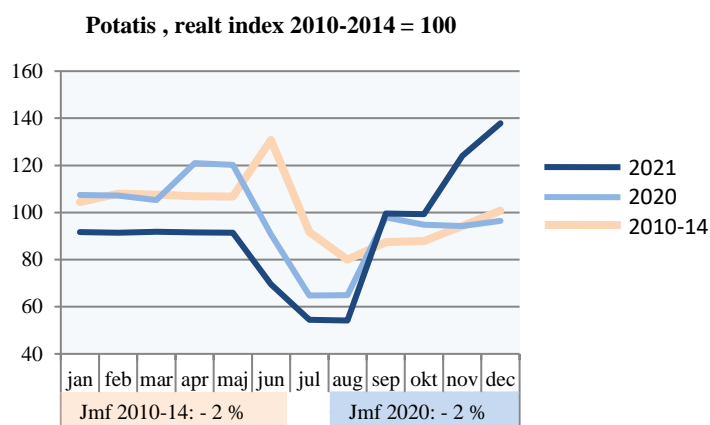
Jordbruksverkets preliminära skördeuppskattning anger att skörden blev 457 000 ton matpotatis och 370 000 ton stärkelsepotatis. Det är 15 procent mindre matpotatis men 9 procent mer stärkelsepotatis än 2020. Volymändringarna beror mest på ändrad areal. Hektarskördarna blev något lägre än 2020.

Den höga skörden 2020 medförde lågt pris för matpotatis i början av året. För årets skörd har dock priset legat högre än 2020. Sammantaget minskade det reala produktionsvärdet med sex procent och hamnade 13 procent under genomsnittet för basåren. Det låga priset i början av året är huvudorsak.

Värde (realt) och volym:

Prisutvecklingen:

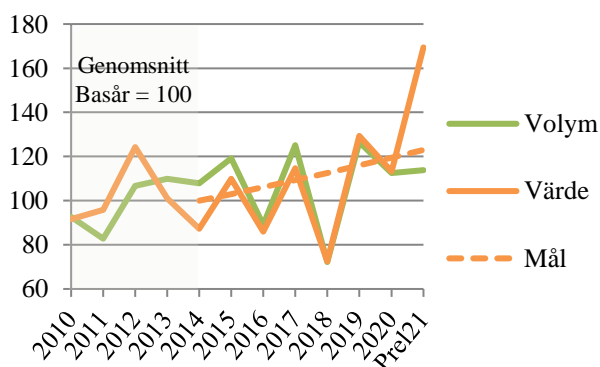
Oljeväxter

Högre pris och något högre skörd gav kraftig real tillväxt

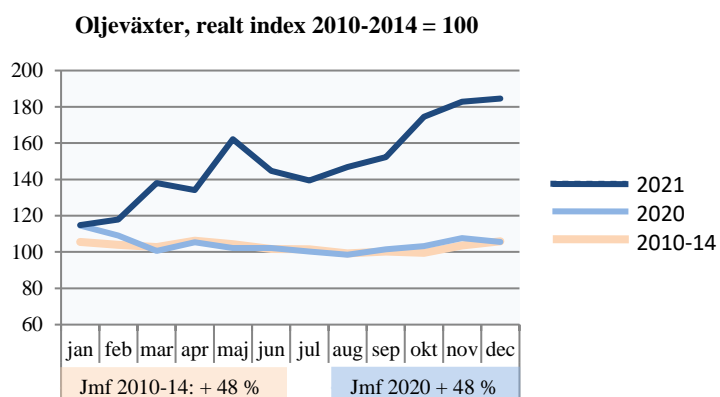
Jordbruksverkets preliminära skördeuppskattning indikerar att skörden blev 343 000 ton. Det är en procent högre än förra året och 14 procent högre än basåren. Priset för oljeväxter har stigit kraftigt under året. Sammanvägt för året blev det en real prisökning med 48 procent.

Den kraftiga reala prisökningen och den något högre skörden gjorde att det reala produktionsvärdet ökade med 50 procent och hamnade 69 procent över basåren. Det är långt över det generella målet.

Värde (realt) och volym, index:

Prisutvecklingen:

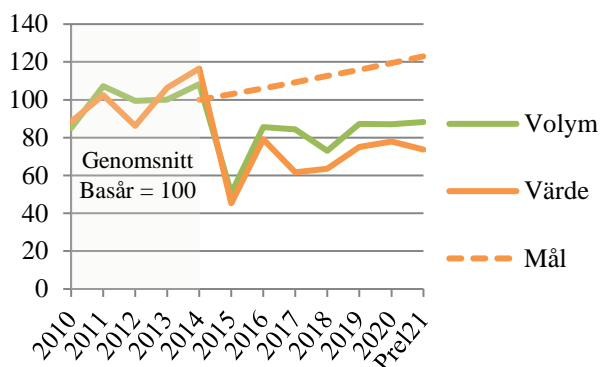

Sockerbetor

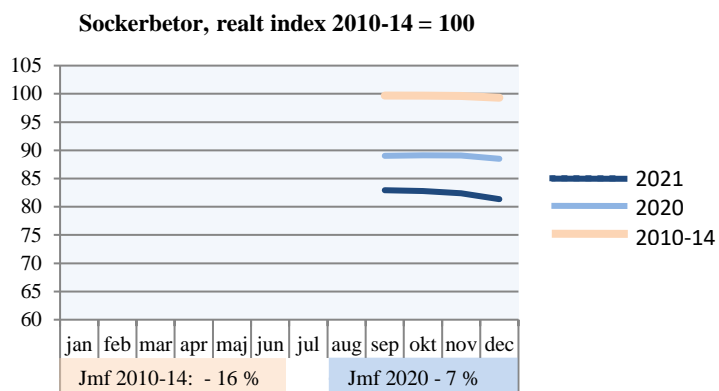
God skörd men lägre pris medförde sänkt realt värde

Nordic Sugar uppger att det blev svenskt rekord i sockerskörd per hektar 2021, 71,5 ton sockerbetor per hektar med hög sockerhalt. Arealen är dock 4 procent mindre än 2020 vilket gör att totalskörden enbart ökade svagt. Priset för sockerbetor blev i stort sett oförändrat i Euro. Stärkt krona och inflation gjorde då att det reala priset gick ner med 7 procent. Trots högre skörd innebar det lägre priset att det reala produktionsvärdet minskade med 5 procent och hamnade 26 procent under basåren.

Värde (realt) och volym, index:

Prisutvecklingen:

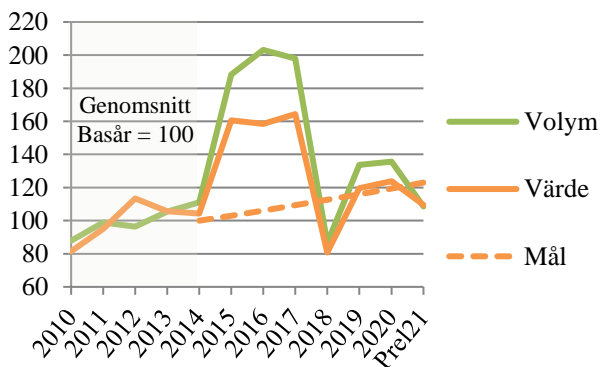
Proteinfodergrödor

Låg hektarskörd sänker värdet trots högre pris och ökad areal

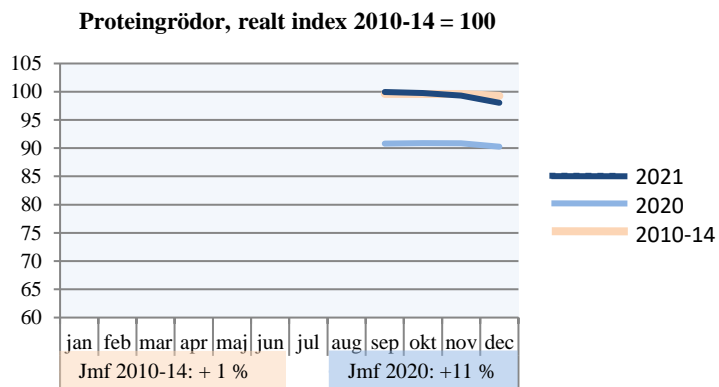
Jordbruksverkets preliminära skördestatistik anger att skörden av foderarter och åkerbönor blev 105 000 ton. Det är 20 procent mindre än året före. Nedgången beror på lägre hektarskördar vilket i sin tur till stor del beror på torka under försommaren. Arealen ökade med 2 procent 2021. Arealen på 43 000 hektar ligger dock långt under de 56 000 hektar som odlades 2016 och 2017.

Priset ökade realt med 11 procent under 2021. Det räckte dock inte för att väga upp volymtappet. Sammantaget minskade det reala produktionsvärdet med 12 procent jämfört med 2020. Det hamnade då 10 procent över basåren vilket är under det generella målet.

Värde (realt) och volym, index:

Prisutvecklingen:

Mjök

Högre pris genererade real tillväxt

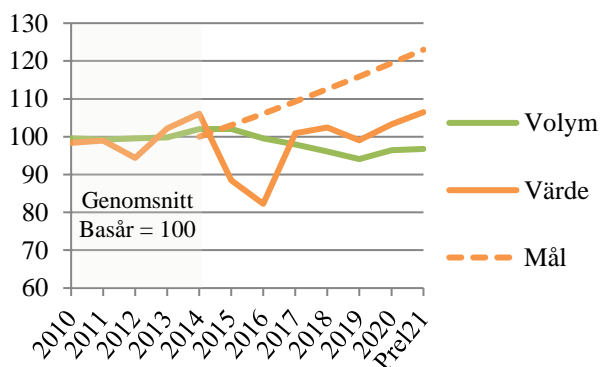
Priset för konventionell mjök har legat klart högre än förra året under senare delen av 2021. Räknat som ett genomsnitt för hela året blev priset 19 öre högre än 2020. Ökningen var något större än inflationen så det reala priset ökade med tre procent.

Invägningen av mjök ökade också under 2021. Ökningen blev 0,3 procent för hela året. Det är andra året på rad som mjökinvægningen ökar. Volymen ligger nu tre procent under genomsnittet för basåren 2010-2014.

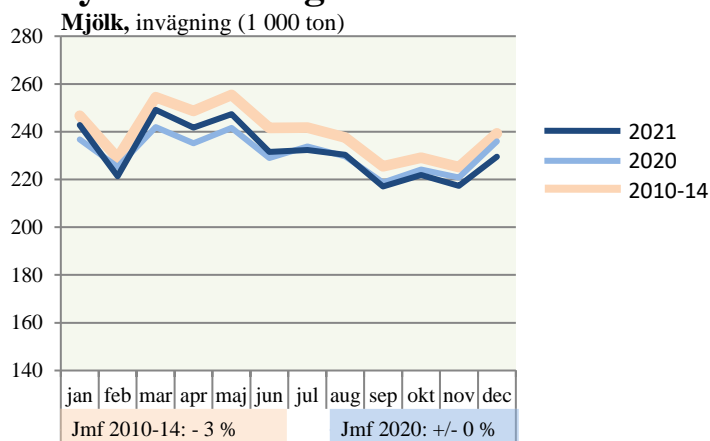
Sammantaget innebar högre pris och ökad volym att det reala produktionsvärdet steg med tre procent under 2021. Det hamnade då sex procent över basåren 2010-2014 vilket är under det generella målet.

Mervärdet för ekologisk mjök ingår inte här utan redovisas under ekologiskt. Prisutvecklingen har dock varit starkare för konventionell mjök än för ekologisk under 2021 så mervärdet för den ekologiska mjöken har minskat.

Värde (realt) och volym, index:

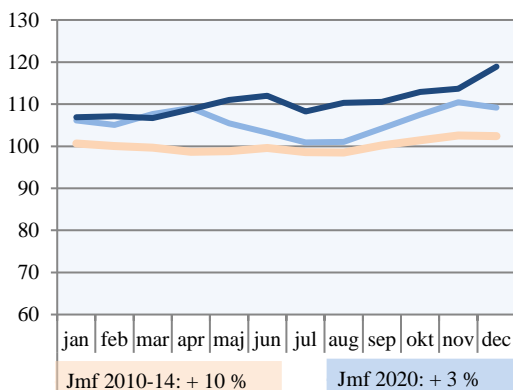

Volymutvecklingen:

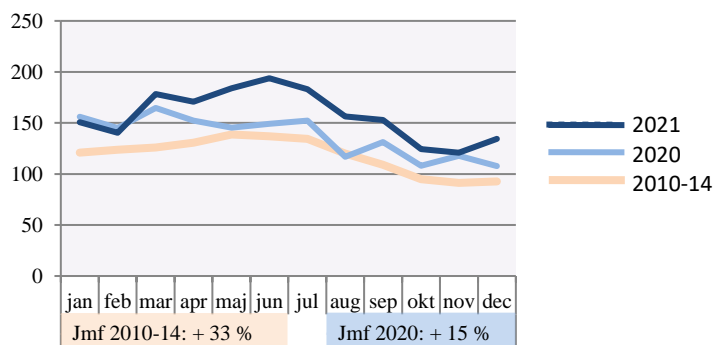
Prisutvecklingen:

Mjök, realt index 2010-2014 = 100

Exportutvecklingen:

Export av mjök och mjökprodukter
miljoner kr vid gård löpande priser

Nötkött

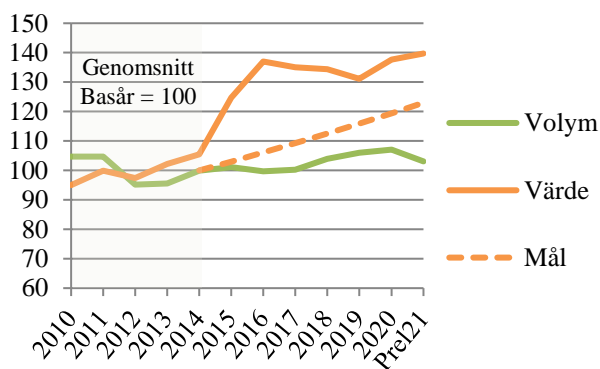
Viss återgång till en normal marknad under slutet av 2021

Under senare delen av 2021 började marknaden för nötkött återgå till ett mer normalt läge. Pandemi-effekten, där delar av konsumtionen flyttades från restauranger till hemmen, började klinga av. Restaurangerna fick hålla öppet och allt fler återgick till att arbeta på arbetsplatserna. Volymtappet som var en följd av torkan 2018 började också klinga av. Under fjärde kvartalet var slaktvolymen nästan i nivå med samma tid året innan. Räknat för hela året blev det ändå en minskning med fyra procent jämfört med 2020. Volymen var därmed tre procent högre än under basåren.

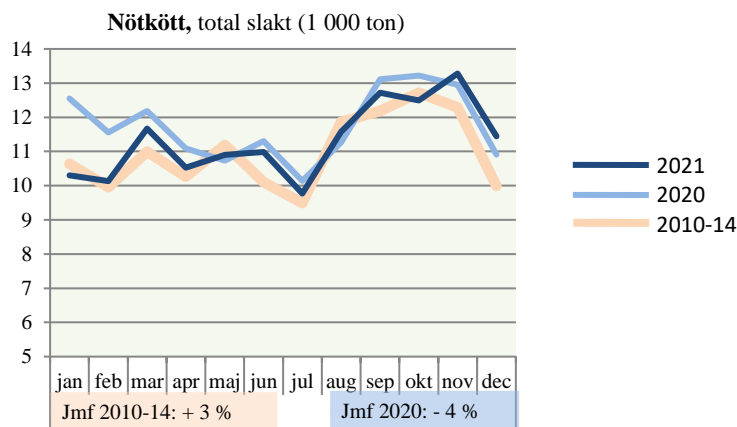
Priset var högre än tidigare under hela 2021 men skillnaden mot 2020 minskade under årets gång. Under fjärde kvartalet låg priset tre procent högre än samma tid 2020. Det kan jämföras med en pris-skillnad på sex procent under första halvåret.

Sammantaget ökade det reala produktionsvärdet med en procent under 2021 och hamnade 40 procent över basåren 2010-2014. Det är långt över det generella målet.

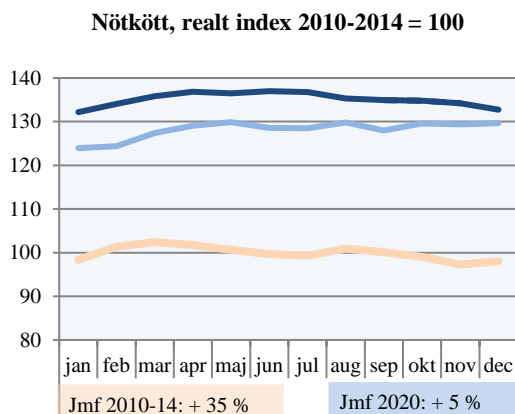
Värde (realt) och volym, index:

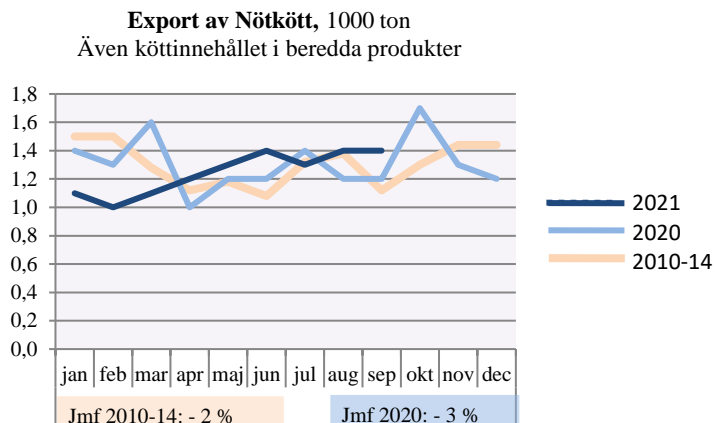
Volymutvecklingen:

Prisutvecklingen:

Exportutvecklingen:

Griskött

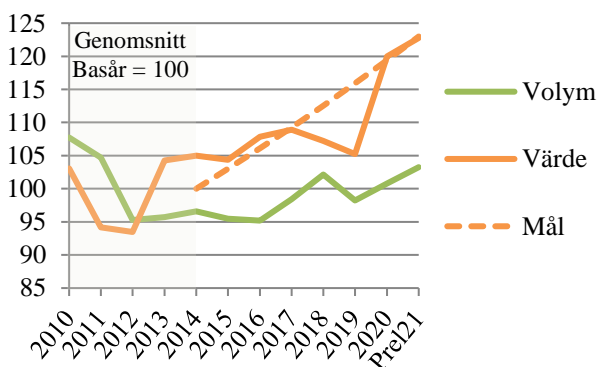
Real tillväxt genom ökad volym

Volymen fortsatte att öka under fjärde kvartalet. Räknat för hela året blev det en ökning med två procent jämfört med 2020.

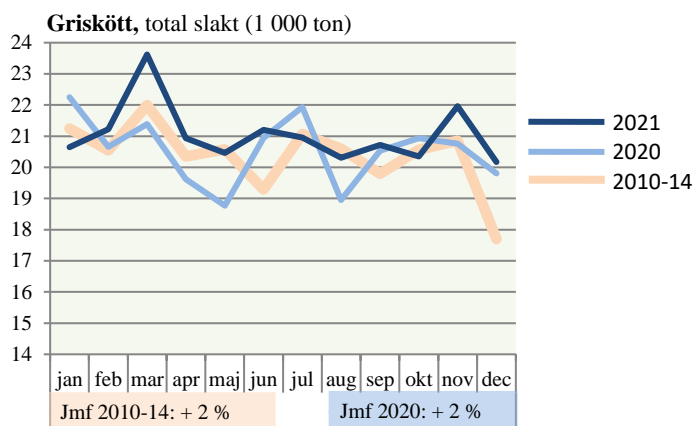
Avräkningspriset har i stort sett legat stilla under 2021 men inflationen har tagit fart. Därmed har det reala priset varit svagt sjunkande. I början av året låg det reala priset högre än under 2020 men sedan augusti har det legat lägre än samma månad året före. Prisutvecklingen kan delvis vara en Pandemi-effekt. När samhället stängdes ner 2020 ökade efterfrågan på svenskt griskött och priset steg. Under 2021 blev effekten omvänd. Räknat som genomsnitt för hela året blev det reala priset oförändrat.

Kombinationen av ökad volym och reall oförändrat pris gav en real tillväxt på två procent under 2021. Det reala produktionsvärdet hamnade då 23 procent högre än basåren 2010-2014 vilket är i nivå med det generella målet.

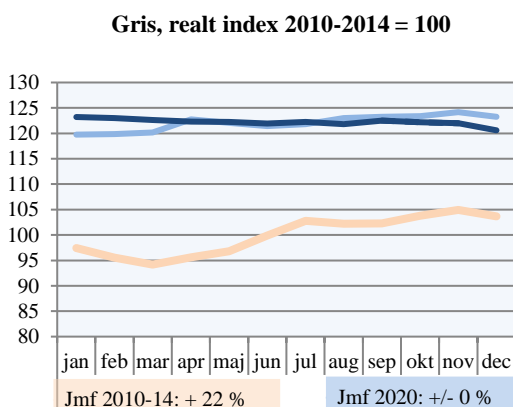
Värde (realt) och volym, index:

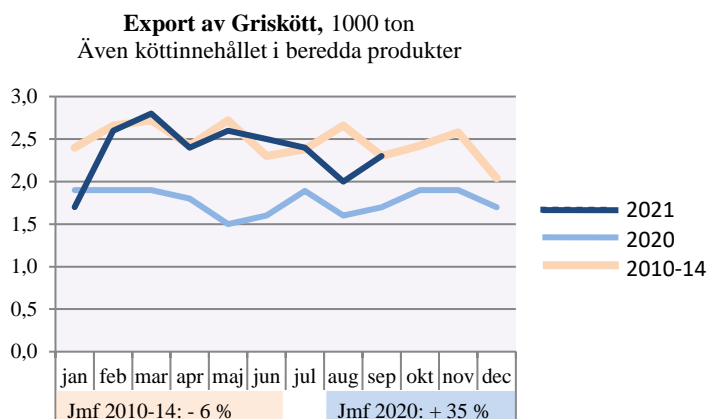
Volymutvecklingen:

Prisutvecklingen:

Exportutvecklingen:

Lammkött

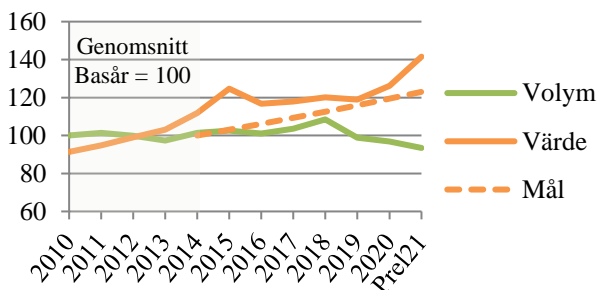
Kraftig real tillväxt genom högre pris

Den svenska lammproduktionen påverkades kraftigt av torkan 2018. Många valde att slakta ut hela eller delar av sina besättningar vilket gav en ökad volym då men minskande volymer sedan dess. Fjärde kvartalet kan dock vara ett trendbrott. För första gången på flera år var den slaktade volymen högre än samma tid året före. Räknat för hela året blev det ändå ett volymtapp på fyra procent.

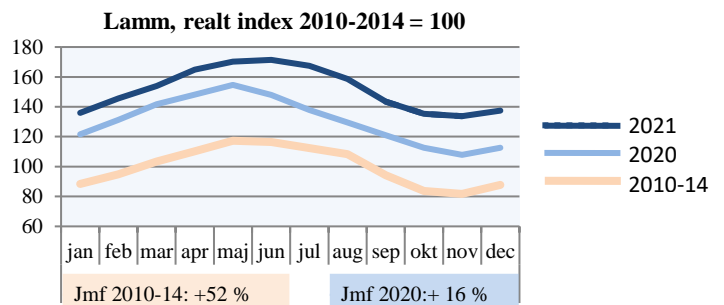
Priset har varit högre än tidigare under hela 2021. I genomsnitt för hela året handlar det om 16 procent högre pris än året innan och 52 procent högre pris än under basåren. I båda fallen efter det att inflationen räknats bort.

Det högre priset har gett tolv procent real tillväxt under 2020 trots lägre volym. Det reala produktionsvärdet hamnade 42 procent högre än för basåren 2010-2014. Det är långt över det generella målet på 23 procent.

Värde (realt) och volym, index:

Prisutvecklingen:

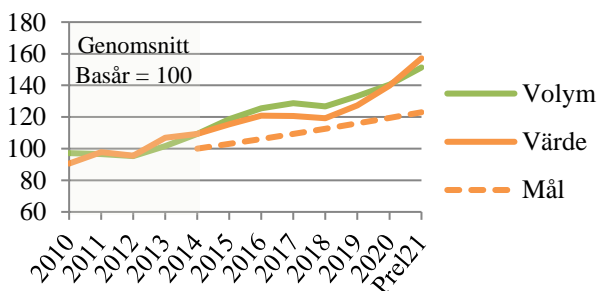

Kyckling

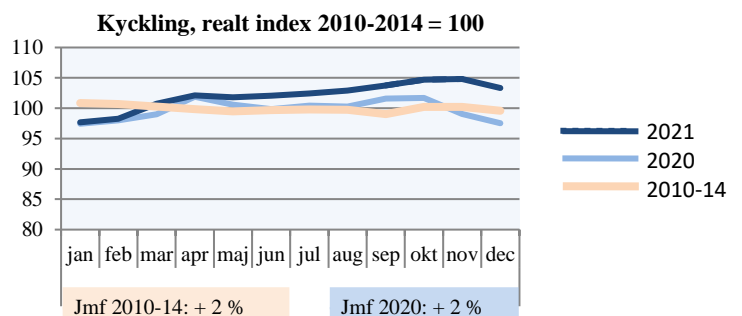
Fortsatt hög real tillväxt

Volymen har ökat under 2021. Räknat för hela året är det en ökning med åtta procent. Volymen ligger därmed 51 procent över genomsnittet för basåren 2010-2014. Prisnivån är mer osäker. Partipriset för kyckling har gått upp två procent, se diagram nedan. I tidigare kvartalsrapporter har partipriset räknats om till producentpris med en fast proportion. Detta kan ge en missvisande bild eftersom sambandet mellan partipris och producentpris inte är fullt så enkelt. För helåret används istället ett producentpris som uppskattats av Hushållningssällskapet i deras efterkalkyler för södra Sverige. Det priset var 10,80 kronor per kilo 2021 vilket är något högre än 2020. Efter justering för inflation ger det en real prisökning på fyra procent. Kombinationen av ökad volym och högre pris gör att det reala produktionsvärdet ökade med tolv procent under 2021. Det kom då upp 57 procent över basåren 2010-2014. Det är långt över det generella målet som är 23 procent på de sju år som gått sedan 2014.

Värde (realt) och volym, index:

Prisutvecklingen:

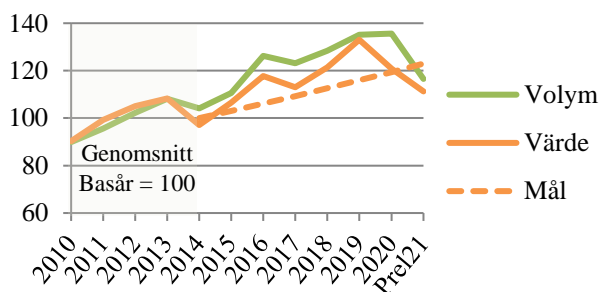
Ägg

Fågelinfluensa, produktionsbortfall, brist på ägg och högre pris

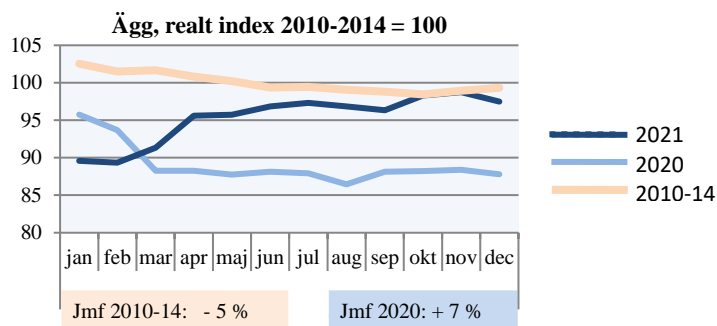
Fågelinfluensan drabbade äggproduktionen hårt under våren 2021. Tjugo procent av produktionen slogs tillfälligt ut eftersom 1,5 miljoner värphöns och 700 000 unghöns avlivades på drabbade anläggningar. Volymtappet på 20 procent gällde under ett halvt år, från februari till och med juli. I augusti började produktionen återhämta sig men i december låg fortfarande invägningen tre procent lägre än året innan. Räknat för hela 2021 blev det ett volymbortfall på 14 procent.

Produktionsbortfallet skapade brist på marknaden och priset för ägg gick upp. Prisökningen började i mars och har sedan fortsatt. Räknat som ett genomsnitt för hela året handlar det om sju procent högre pris när inflationen är borträknad. Prisökningen kunde dock inte kompensera för volymbortfallet. Det reala produktionsvärdet sjönk med åtta procent under 2021 och hamnade 11 procent över basåren. Det är klart under det generella målet men 2021 var också ett mycket speciellt år för äggproduktionen.

Värde (realt) och volym, index:

Prisutvecklingen:

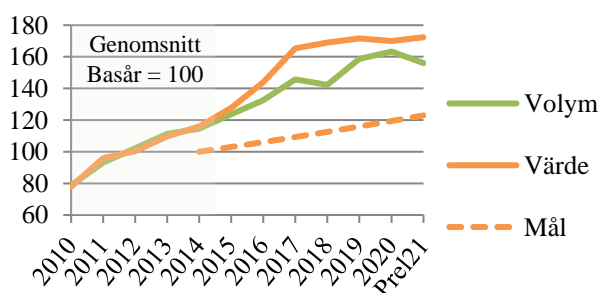
Ekologiskt

Minskad produktion, högre prisnivå men lägre merpris

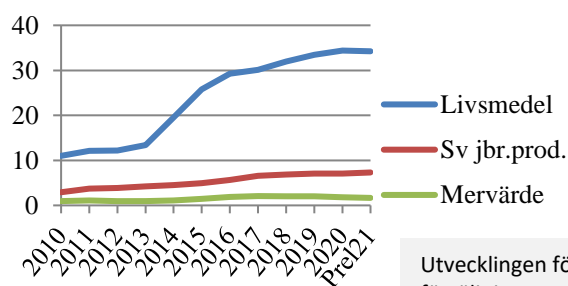
Försäljningen av sådana ekologiska produkter som kan produceras i Sverige har i princip stått stilla sedan 2016 enligt data från svenskt ekoindex. I jordbruksledet märks trögheten på marknaden i att ekologiska produkter har en svagare prisutveckling än konventionella. Priset har stigit men merpriset har gått ner eftersom konventionella produkter har ökat mer. Skörden blev också låg vilket innebär att den totala volymen ekologiska jordbruksprodukter gick ner med fyra procent 2021. Högre priser i jordbruksledet gör att produktionsvärdet ändå ökade med en procent. Mervärdet för ekologiskt minskade dock med nio procent under 2021 eftersom de konventionella produkterna ökat mer i pris än de ekologiska.

Den reala tillväxten för den ekologiska produktionen ligger trots det långt över det generella målet. Produktionsvärdet har ökat med 72 procent och mervärdet med 48 procent sedan basåren 2010-2014. Nya data från den ekologiska årsrapporten 2021 visar emellertid att arealen som brukas ekologiskt har börjat minska. Det kan innebära lägre volym ett antal år framåt eftersom ställtiden är lång.

Värde (realt) och volym, index:

Marknaden för ekologiska produkter i olika led (miljarder kr)

Utvecklingen för den totala försäljningen av ekologiska livsmedel i Sverige är från "Ekologiska årsrapporten 2021"

Produktionsvärdets utveckling:

	Genomsnitt för basåren 2010-14			År 2020			Realt jfr med 2010-14	År 2021 Preliminär			Realt jfr med 2010-14
	Mängd milj kg	Pris kr/kg	Värde milj kr	Mängd milj kg	Pris kr/kg	Värde milj kr		Mängd milj kg	Pris kr/kg	Värde milj kr	
Spannmål	4 955	1,49	7 382	5 942	1,46	8 672	9%	4 962	1,93	9 582	18%
Trädgård			6 325			8 735	28%			8 845	27%
Vallfoder	4 084	1,29	5 269	4 267	1,60	6 827	20%	4 214	1,65	6 953	20%
Öv veget.			2 118			2 336	2%			2 946	26%
Mjök	2 874	3,45	9 917	2 773	3,99	11 053	3%	2 782	4,18	11 642	6%
Nötkött	132	30,62	4 033	141	42,38	5 976	37%	136	45,62	6 195	39%
Griskött	245	14,95	3 656	247	19,20	4 735	20%	253	19,60	4 949	23%
Fjäderfä	115	9,44	1 089	162	10,15	1 645	40%	175	10,80	1 887	57%
Får, getter	4,1	39,15	159	4	54,96	216	26%	4	65,31	248	41%
Ägg	96	12,83	1 228	130	12,33	1 600	21%	111	13,49	1 504	11%
Ekologiskt			1 015			1 795	64%			1 661	48%
Småskaligt			683			1 269	72%			1 376	83%
TOTALT			42 874			54 858	19%			57 787	22%

Volymutvecklingen:

	Kvartal 4 2021 (1000 ton)	Ändr. jämfört med kvartal 4 2020	Prel utfall 2021 (1000 ton)	Utfall 2020 (1000 ton)	Förändring mot 2020 (prel data)
Spannmål			4 962	5 942	-16%
Potatis			826	877	-6%
Mjök	669	-2%	2 782	2 773	0%
Nötkött	37	0%	136	141	-4%
Griskött	62	2%	253	247	2%
Kyckling	44	6%	175	162	8%
Lammkött	1	3%	3,8	3,9	-4%
Ägg	30	-11%	111	130	-14%

Real prisutveckling:

Produkt	Kvartal 4 2021			Kvartal 4 2021			
	Kv4-21/ Kv3-21	2021 jfr 2020	2021 jfr 2010-14	Produktions- medel	Kv4-21/ Kv3-21	2021 jfr 2020	2021 jfr 2010-14
Spannmål	28%	31%	18%	Utsäde	-1%	-1%	-7%
Industrigrödor	1%	-3%	19%	Energi	9%	16%	9%
Frukt/grönsak.	-16%	-13%	13%	Gödning	67%	47%	28%
Potatis	74%	-2%	-2%	Växtskydd	-1%	-2%	8%
Blom./plantsk.	2%	17%	43%	Veterinär	-1%	-1%	18%
Nötkreatur	-1%	5%	35%	Djurfoder	4%	8%	10%
Gris	0%	0%	22%	Uh utrustning	-2%	0%	7%
Får och getter	-13%	16%	52%	Uh byggnader	0%	6%	7%
Fjäderfä	1%	2%	2%	Övr löpande	-1%	0%	5%
Mjök	5%	3%	10%	Maskiner	1%	3%	20%
Ägg	1%	7%	-5%	Byggnader	0%	7%	8%
TOTALT	5,1%	6,1%	13,9%	Totalt	7,1%	7,1%	10,5%

Exportutvecklingen:

Värde i primärledet

	Kvartal 4 2021 (milj kr)	Ändr. jämfört med kvartal 4 2020	Real ändring under 2021	Real ändring 2021 jämfört med 2010-14
Spannmål och varor därav	624	-40%	-20%	28%
Frukt och köksväxter	84	17%	4%	22%
Oljefrön, oljor och fetter	41	171%	4%	26%
Mjök, mejeriprod. & ägg	419	11%	9%	21%
Djur, kött och köttvaror	225	16%	8%	34%
Öv. livsmedelsprodukter	144	10%	6%	31%
Total	1 537	-16%	-6%	26%